GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE BORNE SULINOWO LATA 2017-2020 r.

I. WPROWADZENIE

Jednym z istotnych i długofalowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań antyspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową. Problem przemocy w rodzinie od wielu lat nagłaśniany jest przez media oraz wszelkiego rodzaju instytucje w związku z czym wzrasta świadomość społeczeństwa w tej kwestii. Początkowo problem ten był bagatelizowany. Wiele osób nie zdawało sobie sprawy że przemoc w rodzinie jest przestępstwem i wpływa destrukcyjnie nie tylko na ofiarę przemocy, ale również całą rodzinę i społeczeństwo, w związku z tym władze państwa oraz różnego rodzaju instytucje podejmują różnorodne działania, które mają na celu łagodzenie skutków zjawiska przemocy. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390) jest próbą podjęcia działań mających za zadanie zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie. Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie". Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania , ponieważ nie wszystkie ofiary przemocy otwarcie przyznają się do sytuacji panującej w ich rodzinie. Wielu specjalistów wskazuje, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce, który wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin. Celem strategicznym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Borne Sulinowo są działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na : rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Borne Sulinowo na lata 2017 – 2020 jest kontynuacją działań

podjętych w ramach realizacji programu na lata 2011 – 2016. Niniejszy Program przedstawia szerokie spektrum działań wobec problemu przemocy domowej i tworzy ramy zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Borne Sulinowo, jednakże należy zaznaczyć, iż jego skuteczność zależy od zaangażowania poszczególnych instytucji i organizacji w działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Borne Sulinowo ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2017 – 2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

1. Dokumenty krajowe :

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. , poz. 1286);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U z.2015 r. poz. 2082 z póź.zm);

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1977 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2016 r. poz.179 z póź.zm);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

2. Inne dokumenty :

- Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Raport z badań dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Borne Sulinowo.

Program jest spójny z programami:

- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2020;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Borne Sulinowo na lata 2017-

II. INFORMACJE OGOLNE

Rodzina stanowi związek wyłączny i trwały, bo tylko taka rodzina daje swym członkom poczucie bezpieczeństwa, pewności jutra i świadomości, że się jest kochanym. Rodzina to nie tylko i wyłącznie środowisko wychowawcze, to także najbliższe człowiekowi środowisko życia, najbliższa mu grupa, która może a właściwie powinna wzbogacać jego życie zaspokajać podstawowe potrzeby biologiczne, psychiczne, materialne, dawać poczucie bezpieczeństwa, zadowolenie i psychiczne oparcie. W literaturze psychologicznej poświęconej roli środowiska rodzinnego szczególną rolę przypisuje się kontaktom osobowym między dzieckiem a rodzicami. Znaczenie tych kontaktów polega między innymi na tym, że: Rodzice są pierwszymi partnerami interakcji społecznych dziecka. Oddziałują na nie w najwcześniejszym okresie życia, kiedy plastyczność zachowania się dziecka jest największa. W kontaktach z rodzicami i innymi członkami rodziny zaspokajane są podstawowe potrzeby psychiczne dziecka, takie jak doznawanie i odwzajemnianie miłości społeczne uznanie i poczucie bezpieczeństwa. Oddziaływanie członków rodziny, a zwłaszcza rodziców na dziecko ma charakter dwutorowy. Odbywa się ono poprzez świadome oddziaływanie wychowawcze, w wyniku którego dziecko kształtuje swoje zachowanie stosownie do oczekiwań rodziców, jak również przez oddziaływanie nie zamierzone. Rodzice stwarzają określone sytuacje, które wyznaczają kierunek zachowania się dziecka. Rodzice stanowią dla dziecka najbliższe wzory osobowe asymilowane w procesie naśladownictwa i identyfikacji. Dzięki istnieniu takich wzorów osobowych dziecko przyswaja sobie różnorodne formy społecznego zachowania. Rodzina wprowadza dziecko w świat wartości kulturalnych i społecznych, ukazuje mu różnorodne cele zaspokajające jego potrzeby oraz uczy go sposobów, za pomocą których te cele można osiągnąć.

III. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390); która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to: Intencjonalność – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu, Dysproporcja sił – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę; Naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie ośmieszanie.

Powodowanie cierpienia i szkód – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Rozmiar i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga od specjalistów podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja Programu powinna uwzględniać działania w następujących sferach:

- prewencji,
- prawa,
- zdrowia,
- edukacji,
- pracy socjalnej.

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

Przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie brani).

Przemoc psychiczna – agresywne zachowania które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami).

Przemoc ekonomiczna – uniemożliwianie dostępu do rodzinnych dostępów finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m. in. Odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy). Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielanie pomocy. Zaniedbania - ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc seksualna – naruszanie intymności Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

Zaniedbania – jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy:

Przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.

Przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów" np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

IV. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY BORNE SULINOWO

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Gmina Borne Sulinowo liczy 9 532 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2015r.) z czego 4 804 stanowią kobiety. Dominującą grupę wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym, mężczyźni między 18 a 65 rokiem życia 1872 – osoby oraz kobiety między 18 rokiem życia, a 60 rokiem życia – 2754 - osoby. Liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinku na dzień 31.12.2015r wynosiła 692 osoby, z czego jedynie 124 osoby posiadały prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Wskaźnik bezrobocia wynosił 11, 4 % Gmina Borne Sulinowo w 2013 r. przeprowadziła badania określające grupę ryzyka w ramach projektu „ STOP PRZEMOCY" Metodą badawczą był sondaż diagnostyczny. Badania miały charakter anonimowy. W badaniu brali udział osoby dorosłe oraz młodzież uczęszczająca do szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazajalnych na terenie gminy Borne Sulinowo. Z uzyskanych badań wynika, że 51 % osób dorosłych i 41% młodzieży było świadkami przemocy w swoim środowisku, natomiast 23 % osób dorosłych i 47% młodzieży zaprzeczyło, temu, żeby kiedykolwiek znalazło się w takiej sytuacji. Na postawione pytanie 15 % osób dorosłych i 12 % młodzieży nie udzieliło odpowiedzi. W trakcie prowadzonych badań również uzyskano odpowiedź na postrzeganie zjawiska przemocy w miejscu zamieszkania badanych. Zdaniem, aż 60 % badanej młodzieży zjawisko przestępczości występuje w ich miejscu zamieszkania, natomiast dorośli potwierdzili występowanie tego zjawiska w 27%. Z kolei określenie przemocy jako zjawiska powszechnego potwierdziło 15 % dorosłych i tylko 2,5 % młodzieży. W prowadzonych badaniach również zapytano o następujące kwestie: Jakie są przejawy przemocy w miejscu badanych? Na podstawie przeprowadzonych badań uzyskano następujące dane: Zarówno 81% dorosłych i 79% młodzieży za główny przejaw przemocy uznaje użycie siły fizycznej. Zbliżone dane wskazują również na wypowiedzi dorosłych i młodzieży w zakresie następujących przejawów przemocy:

- Krzyk - dorośli (35%), młodzież (30,5%)

- Klaps - dorośli (15%), młodzież (18%)
- Ustna nagana - dorośli (8%), młodzież (6,5%)
- Brak kontaktów werbalnych - dorośli (16%), młodzież (14%)

Natomiast znaczne różnice w wypowiedziach dorosłych i młodzieży dostrzegamy w zakresie:

- gniew - dorośli (23%), młodzież (14%);
- poniżanie - dorośli (64%), młodzież (45%);
- wyśmiewanie - dorośli (36%), młodzież (26%);
- zaniedbywanie członków rodziny - dorośli (32%), młodzież (16%).

Analiza jakościowa uzyskanych wyników badań jednoznacznie wskazuje, iż głównym przejawem przemocy zarówno dla osób dorosłych i młodzieży jest użycie siły fizycznej. Pomimo znacznych różnic w wypowiedziach dorosłych i młodzieży, groźnymi przejawami przemocy w ich opinii jest również poniżanie, wyśmiewanie, krzyk oraz zaniedbywanie członków rodziny.

Kolejny problem badawczy dotyczył rodzaju przemocy w miejscu zamieszkania badanych? Analiza badań pozwala sformułować wniosek, że respondenci jednogłośnie wskazali na przemoc psychiczną takiej odpowiedzi udzieliło 50% osób dorosłych i 45% młodzieży. Z kolei przemoc fizyczną w środowisku zamieszkania zdefiniowało 39% dorosłych i 30% młodzieży. Aż 25% młodzieży i 11% osób dorosłych nie udzieliło odpowiedzi na postawione pytanie.

Istotnym aspektem poruszonym podczas badań było określenie przez badaną młodzież i osoby dorosłe przyczyn występowania zjawiska przemocy w miejscu zamieszkania Uzyskane wyniki badań wskazują ,że główną przyczyną występowania zjawiska przemocy w miejscu zamieszkania badanych osób dorosłych i młodzieży jest alkohol − takiej odpowiedzi udzieliło 63% dorosłych i 42% młodzieży. Również bezrobocie postrzegane jest jako przyczyna przemocy przez 49% badanych dorosłych i 14% młodzieży. Mniejszy odsetek odpowiedzi dotyczył:

- negatywnych wzorców - dorośli (31%), młodzież (13%);
- wpływu najbliższego otoczenia - dorośli (25%), młodzież (12%);
- sytuacji ekonomicznej rodziny - dorośli (22%), młodzież (11%);
- zazdrości - dorośli (18%), młodzież (10%).

- chorób psychicznych - dorośli (14%), młodzież (9%);
- niskiej samooceny - dorośli (14%), młodzież (11%);
- problemów w pracy zawodowej - dorośli (12%), młodzież (9%);
- wykształcenia - dorośli (6%), młodzież (10%).

Z analizy danych uzyskanych w wyniku przeprowadzonych badań sondażowych wyłonił się obraz wskazujący na występowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Borne Sulinowo. Weryfikacja danych pozyskanych w trakcie badań wskazuje że niespełna połowa respondentów (osób dorosłych oraz młodzieży) była świadkami przemocy w ich środowisku zamieszkania. Pomimo, że większość respondentów określiła występowanie zjawiska przemocy w kategorii „zjawisko sporadyczne", niepokojący jest fakt że 15% osób dorosłych uznaje przemoc jako zjawisko powszechne, występujące w połowie rodzin w ich miejscu zamieszkania. Zdecydowana większość respondentów wskazała na dominację przemocy psychicznej. Uzyskane dane pozwoliły również określić przyczyny zjawiska przemocy domowej w miejscu zamieszkania respondentów. Respondenci zaliczyli do nich głównie alkohol i bezrobocie, natomiast czynnikiem, który wpływa na wzrost brutalności przemocy domowej jest alkohol. Niestety, uzyskane wyniki badań potwierdziły tezę, że zjawisko przemocy domowej jest w dalszym ciągu tematem tabu, którego główną przyczyną jest wstyd przed innymi. Jest to czynnik, który powoduje, że ofiary przemocy godzą się ze swoją sytuacją. Badania dowiodły również, że ofiarą przemocy domowej w miejscu zamieszkania respondentów jest dziecko i kobieta (matka) oraz - w nielicznych wypowiedziach − mężczyzna. Z kolei sprawcą przemocy jest mężczyzna/mąż oraz znajomi, koledzy, ojczym/macocha. Zdecydowana większość badanych deklaruje też konieczność i gotowość podejmowania interwencji na rzecz osób krzywdzonych, niezależnie od przyczyn zaistniałej sytuacji. Taką postawę należy uznać za korzystną i pożądaną. Stanowi ona duży potencjał społeczności, który może być użyteczny we wprowadzaniu zmian w organizacji i zwiększaniu skuteczności systemu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie na terenie gminy i miasta Borne Sulinowo. Weryfikacja danych wskazuje ponadto, że u większości respondentów występuje wysoka wrażliwość na krzywdę drugiego człowieka. Ich zdaniem zwalczaniu przemocy w rodzinie w miejscu ich zamieszkania szczególne znaczenie pełnią instytucje społeczne które w obszarze swoich oddziaływań powinny skupiać organizację czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz dorosłych, aktywizację osób bezrobotnych, poradnictwo i profilaktykę oraz wsparcie rodziców i dzieci w procesie wychowawczym.

Należy w tym miejscu podkreślić, że respondenci wykazali się znajomością osób oraz instytucji, które sprzyjają zwalczaniu zjawiska przemocy domowej, wymieniając: MGOPS, Sąd, Prokuratura, Policja, Straż Miejska, Pedagog, Psycholog, Szkoła, Nauczyciel, Wychowawca, Kościół, Niebieska Linia (tylko młodzież), PCPR. Respondenci zamieszkujący teren badanej gminy i miasta Borne Sulinowo widzą wiele możliwości pomocy nie tylko ofiarom przemocy domowej ale także w zapobieganiu powstawania zjawiska przemocy. Jednak szanse powodzenia w głównej mierze zależą od specjalistycznej i fachowej działalności wskazanych przez nich osób oraz licznych instytucji funkcjonujących w obszarze badanego regionu. Ze względu, że zdecydowana większość badanych uważa przemoc za zjawisko, któremu należy przeciwdziałać ma duże znaczenie w budowaniu świadomości pozostałych mieszkańców. Takie postawy sprzyjają wspieraniu interwencji w zakresie ochrony osób krzywdzonych podejmowanych przez służby społeczne działające na terenie gminy i miasta Borne Sulinowo. Kluczowe wydaje się zadbanie o upowszechnienie informacji o kompetencjach służb i instytucji, które udzielają pomocy osobom krzywdzonym. Wiedza ta będzie przydatna zarówno dla świadków, jak i dla samych ofiar. Niezwykle ważna, wydaje się być promocja placówek mających w zakresie swoich kompetencji i działań udzielanie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą oraz organizacji pozarządowych, które mogą wzbogacić i uzupełnić działania służb i instytucji. Istnieje także konieczność przygotowania służb takich jak: policja, prokuratorzy, kuratorzy sądowi, członkowie zespołów interdyscyplinarnych do prowadzenia równoległych działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy.

V. PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że 2015 roku Zespół Interdyscyplinarny podejmował działania przede wszystkim na wniosek Policji, Komisji Ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników socjalnych MGOPS. Procedurę Niebieskiej Karty w Gminie Borne Sulinowo realizowano w następujący sposób:

Tabela 1. Liczba formularzy „ Niebieska Karta ‘’ przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego

Rok	2012	2013	2014	2015
Procedura Niebieskiej Karty	**22**	**14**	**13**	**14**

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Borne Sulinowo.

Tabela 2. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej

Rok	2012	2013	2014	2015
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	22	14	13	**14**
Kobiety	20	14	11	**14**
Mężczyźni	0	0	2	**1**
Dzieci	**1**	**0**	**0**	**20**

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Borne Sulinowo

Z powyższych danych wynika ,że najwięcej osób pokrzywdzonych było w 2012r., w tym 20 kobiet i jedno małoletnie dziecko, w pozostałych latach 2013-2015 liczba osób

pokrzywdzonych oscyluje na podobnym poziomie , należy zauważyć ,że 2015r wzrosła liczba dzieci, które są dotknięte przemocą domową do 20 dzieci.

Z danych Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bornem Sulinowie wynika, że były prowadzone postępowania o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. Poniżej tabela obrazuje ilość prowadzonych postępowań w latach 2012-2015 r.

Rok	Liczba prowadzonych postępowań	Liczba osób zmotywowanych do podjęcia terapii	Liczba wniosków do Sądu Rejonowego w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego	Liczba umorzonych postępowań
2012	33	9	15	**9**
2013	24	10	8	**6**
2014	16	8	4	**4**
2015	**22**	**10**	**6**	**6**

Źródło: Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bornem Sulinowie.

Z otrzymanych danych wynika ,że najwięcej prowadzonych postępowań o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego miało miejsce w 2012 r. , w kolejnych latach wystąpiła tendencja spadkowa (2013 r -24 postępowań , 2014- 16 postępowań , 2015- 22 postępowania)

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie wynika, że na dzień 31 grudnia 2015 r. 324 rodziny korzystały ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej. Pięć rodzin otrzymało świadczenie pieniężne gdzie przesłanką do udzielenia pomocy była przemoc w rodzinie.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest dla mieszkańców gminy Borne Sulinowo w szczególności:

1. ofiary przemocy,
2. dzieci i młodzież,
3. małżonkowie,
4. osoby starze, niepełnosprawne,
5. sprawcy przemocy,
6. przedstawiciele instytucji, służb pracujący z osobami zagrożonymi przemocą.

VII. ZASOBY GMINY BORNE SULINOWO W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bornem Sulinowie,
2. Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Bornem Sulinowie,
3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie,
4. Komisariat Policji w Bornem Sulinowie,
5. Straż Miejska w Bornem Sulinowie,
6. Komisja Ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
7. Stowarzyszenie Trzeźwościowe ”Pierwszy Krok ‘’w Bornem Sulinowie.

VIII. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE Z TERENU POWIATU SZCZECINECKIEGO KTÓRE ŚWIADCZĄ POMOC NA RZECZ OSÓB I RODZIN DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZAKRES OFEROWANEJ POMOCY.

1. **Sąd Rejonowy w Szczecinku – Zespół Kuratorów Rodzinnych i Zespół Kuratorów dla Dorosłych ul. Bohaterów Warszawy 42**

Zakres oferowanej pomocy:

- informowanie osób pokrzywdzonych o możliwościach uzyskania pomocy,
- informowanie o prawach osób , które doznają przemocy w rodzinie,
- udzielanie informacji o placówkach pomocowych.

2. **Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej „Patronka" w Szczecinku ul. Lelewela**

Zakres oferowanej pomocy:

- profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień i współuzależnienia,
- prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin osób uzależnionych,
- prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin osób uzależnionych,
- działania diagnostyczne w zakresie uzależnienia lub współuzależnienia oraz związanych z tym szkód zdrowotnych,
- udzielanie indywidualnych świadczeń zapobiegawczo-leczniczych osobom uzależnionym od alkoholu.

3. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku ul. Wiatraczna 1**

Zakres oferowanej pomocy:

- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

- realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy , zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie.

4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szczecinku ul. Wiatraczna 1

Zakres oferowanej pomocy:

- diagnozowanie poziomu rozwoju , potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży;
- profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;
- pomoc psychologiczno-pedagogiczna dzieciom i młodzieży z grup ryzyka;
- rozpowszechnia i materiałów dotyczących zapobiegania uzależnieniom i przemocy.

5. Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy domowej w Szczecinku ul.9-go Maja 12

Zakres oferowanej pomocy:

- bezpłatne porady prawne;
- interwencje w instytucjach;
- konsultacje w zakresie spraw indywidualnych, motywowanie osób doznających przemocy w procesie zmian;
- udzielanie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i sposobów rozwiązywania problemów, wspieranie psychiczne, zachęcanie do aktywnego działania, kierowanie do odpowiednich instytucji;
- prowadzenie grupy wsparcia dla kobiet doznających przemocy,
- możliwość skorzystania z zastępstwa procesowego.

6. Komenda Powiatowa Policji w Szczecinku ul. Polna 25

Zakres oferowanej pomocy:

- interwencja domowa,
- rozpoczynanie i uczestniczenie w pracach w ramach Procedury „Niebieskiej Kary”,

- stały kontakt z rodziną, w której występuje problem przemocy domowej,
- współpraca z instytucjami, które zajmują się przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- powiadomienie Sądu i Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

IX. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

ZMNIEJSZENIE SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY ORAZ TWORZENIE JEDNOLITEGO, PROFESJONALNEGO SYTEMU INTERWENCJI I WSPARCIA DLA OSÓB ZAGROŻONYCH BĄDŹ UWIKŁANYCH W PRZEMOC ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

ZADANIE I DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Cel zespołu: Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienie bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania Zespołu:

- Podejmowanie procedury i zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty".
- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętych zjawiskiem przemocy.
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy.
- Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów.
- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi.
- Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.

Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie, Służby Mundurowe: Policja, Straż Miejska, Kuratorzy Sądowi.

ZADANIE II OCHRONA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE – ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI PRACY Z RODZINĄ Z PROBLEMEM PRZEMOCY DOMOWEJ.

- Zaangażowanie w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie pracowników służ społecznych, ochrona zdrowia i pracowników oświaty.
- Podejmowanie procedury „ Niebieskiej Karty".
- Organizowanie wsparcia psychologicznego , terapeutycznego dla ofiar przemocy w rodzinie przez zapewnienie odpowiednich specjalistów
- Realizacja programów terapeutycznych przez specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Prowadzenie kampanii, szkoleń, konferencji dla służb socjalnych, pedagogów szkolnych pracowników ochrony zdrowia, służb mundurowych, kuratorów zawodowych.
- Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie (pracownicy socjalni) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku , Służby Mundurowe: Policja Straż Miejska.

ZADANIE III SYSTEMATYCZNA EDUKACJA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

- Udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.
- Realizacja zadania: Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy.
- Publikowanie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Bornem Sulinowie www.bornesulinowo.pl Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borem Sulinowie www.mgopsbornesulinowo.pl, szkołach, Placówkach służby zdrowia Komisariacie Policji w Bornem Sulinowie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową.

- Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

ZADANIE IV PROMOWANIE EFEKTYWNYCH SPOSOBÓW ROZWIĄZYWANIA KONFLIKTÓW W RODZINIE ORAZ SPOSOBÓW RADZENIA SOBIE AGRESJĄ I ZŁOŚCIĄ.

Realizacja zadania: Nabycie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec wybranych grup:

1. Dzieci i młodzież:
   - Promowanie zajęć edukacyjno – wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych, Realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy.
   - Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji.
2. Dorośli:

- Konsultacje z terapeutą.
- Terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Uczestnictwo w spotkaniach grupy AA oraz grupy terapeutycznej.